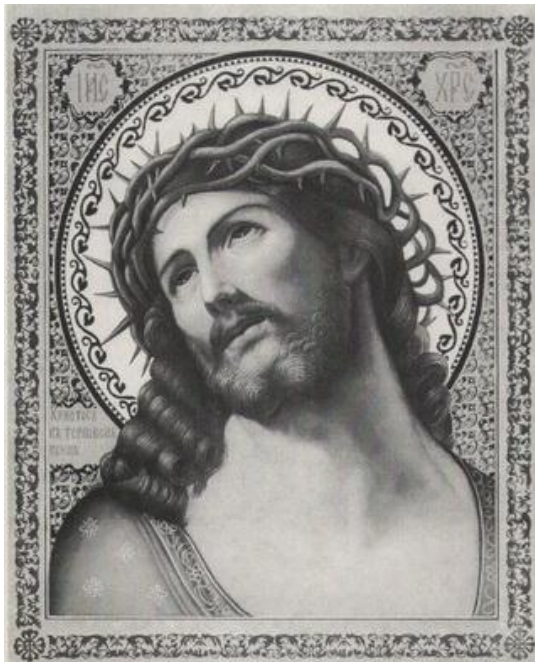

ПАССІЇ, АБО ЧИН БОЖЕСТВЕННИХ СТРАСТЕЙ ХРИСТОВИХ

Пассії, або Страсті Христові, правляться урочисто по всій Україні кожної середи і п'ятниці Великого Посту, а де трудно зібратися у ці дні, то правляться по неділях.

Пассії встановлені в Святій Українській Православній Церкві за Митрополита Київського Петра Могили (†1647) на спомин про страждання Христові й страждання Української Православної Церкви від гонителів.

На середині церкви ставиться Голгофа, а спереду аналой з Євангелієм. Коли нема окремої Голгофи, то замість неї на тетрапод кладеться великий Хреста, прибраний в чорне.

Священик і диякон (якщо є), облачившись в постові ризи, виходять на середину церкви і, тричі вклонившись перед Голгофою, виголошують:

Диякон: Благослови Владико.

Священик: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки вічні.

Люди: Амінь.

Диякон: Слава Тобі, Боже наш, слава Тобі.

Люди: Царю Небесний, Утішителю, Душе істини, що всюди єси і все наповняєш, Скарбе добра і життя Подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, Милосердний, душі наші.

Святий Боже, Святий Кріпкий, Святий Безсмертний, помилуй нас (тричі).

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, і нині, і повсякчас, і на віки вічні.

Амінь.

Пресвятая Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, зглянься і зціли немочі наші імени Твого ради.

Господи, помилуй (тричі).

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, і нині, і повсякчас, і на віки вічні.

Амінь.

Отче наш, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє; нехай прийде Царство Твоє; нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам сьогодні; і прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим; і не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого.

Священик: Бо Твоє є Царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа нині, і повсякчас, і на віки вічні.

Люди: Амінь.

Диякон: Аلیلуя, аلیلуя, аلیلуя.

Люди: Аلیلуя, аلیلуя, аلیلуя.

Співці співають страсним напівом тропар Страсного Четверга (тричі). Священик з кадилом, а диякон зі свічкою кадять вівтар, іконостас, всю церкву та Гологофу.

Тропар:

Коли славнії ученики* умиванням за вечерею просвіщалися,* тоді Юда злочестивий,* сріблолюбством хворіючи затуманився,* і беззаконним судьям Тебе, Суддю праведного передав.* Глянь, маєтків любителю,* на Того, хто ради них повішення вжив,* і біжи від душі ненаситної*, що на Учителя таке відважилася*. До всіх Благий Господи, слава Тобі.

Велика єктенія

Диякон: В мирі Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: За мир з неба і спасіння душ наших Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: За спокій всього світу, за добрий стан святих Божих Церков і за з'єднання всіх Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: За святий храм цей і тих, що з вірою, побожністю та страхом Божим входять до нього, Господеві помолімось.

Диякон: За Всесвятішого отця нашого Варфоломея, архієпископа Константинополя-Нового Риму і Вселенського Патріярха, і Блаженнішого владику нашого Макарія, митрополита Української Автокефальної Православної Церкви, чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за весь причет і людей Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: За Боголюбиву і Богом бережену Україну нашу, за уряд та військо її Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: За місто [село, святий монастир] наше і за всяке місто, село і країну і за тих, що по вірі живуть у них, Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: За добре поліття, за врожай плодів земних і за часи спокійні Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: За подорожніх на воді, на землі і в повітрі; за недужих, знеможених та поневолених і за спасіння їх Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: Щоб Господь Бог спас і помилував старих і молодих, убогих, сиріт і вдовиць, і тих, що в хворобах і в журбі, у бідах і в скорботах, у пригодах і в полоні, у в'язницях і в засланнях, а особливо тих, що терплять гоніння Христа ради й ради віри православної від людей безбожних, від відступників та еретиків, і щоб Господь згадав про переслідуваних, відвідав, зміцнив і звеселив їх, і щоб Своєю Божественною силою скоро подав їм поміч, волю й визволення, Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: Щоб Господь Бог спас і помилував тих, хто ненавидить і кривдить нас, і хто чинить напасті на нас, і щоб не допустив їх загинути через нас, грішних, Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: Щоб Господь просвітив, світлом Божественного пізнання відступників від православної віри і засліплених погибельними ересями, і приєднав їх до Своєї Єдиної, Святої, Соборної й Апостольської Церкви, Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: Щоб Господь Бог Милосердний заступився за Святу Свою Православну Церкву, охоронив її від ворогів видимих і невидимих, і щоб послав їй цілющий мир, міцну єдність та славний розвиток, Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: Щоб Господь Бог прикладом Своїх страждань послав нам усім цього посту смиренну покору, міцну терпеливість та братню любов, і щоб ними ми вдосконалили душу свою для достойної зустрічі воскресіння Господнього та життя правдиво християнського, Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: Щоб Господь Бог згадав і за всіх спочилих в надії на Воскресіння й вічне життя батьків і братів та сестер наших, що тут лежать, і за православних християн по всіх усядах, і щоб оселив їх зо Святими, де сяє Світло лиця Божого, а нас помилував, Господеві помолімось.

Диякон: Щоб визволитися нам від усякої журби, гніву, небезпеки та недолі, Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну владичицю нашу Богородицю і Вседіву Марію, зо всіма святыми пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо.

Люди: Тобі, Господи.

Священик: Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас і на віки вічні.

Люди: Амінь.

Тропар глас 2:

Спасіння вчинив єси серед землі, Христе Боже,* на Хресті пречисті руки Свої простягнув єси,* збираючи всі народи, що взивають:* Господи слава Тобі!

Священик: Слава страстям Твоїм, Господи!

Люди: Слава страстям Твоїм, Господи!

Священик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові!

Тричі

Люди: І нині, і повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Ірмос 3-ої пісні Канону Страстної Суботи:

Тебе, що по водах* повісив усю землю невдержно,* творіння побачивши на Лобнім повішеного,* жахом великим здригнулося і взивало:* “Немає Святого, крім Тебе, Господи”.

Диякон: Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй, і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Люди: Пресвяту, Пречисту, Преблагословенну, Славну Владичицю нашу Богородицю і Вседіву Марію, зо всіма Святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Люди: Тобі, Господи.

Священик: Бо Твоя є влада і Твоє є царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Люди: Амінь.

Тропар глас 2:

Спасіння вчинив єси серед землі, Христе Боже,* на Хресті пречисті руки Свої простягнув єси,* збираючи всі народи, що взивають:* Господи слава Тобі!

Священик: Слава страстям Твоїм, Господи!

Люди: Слава страстям Твоїм, Господи!

Священик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові!

Тричі

Люди: І нині, і повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Ірмос 6-ої пісні Канону Страстної Суботи:

Узятий був*, та не удержаний в утробі китовій Іона,* Твій бо образ носивши Тебе,* що страждав і погребення прийняв, як із дому звіра вийшов,* голосячи до сторожів:* “Сторожо марнотного та неправдивого,* ви позоставили Милість оцю.”

Диякон: Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй, і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Люди: Господи, помилуй.

Диякон: Пресвяту, Пречисту, Препоблагословенну, Славну Владичицю нашу Богородицю і Вседіву Марію, зо всіма Святими пом’янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Люди: Тобі, Господи.

Священик: Бо Ти Благий і Чоловіколюбєць Бог єси, і Тобі славу віддаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Люди: Амінь.

Тропар глас 2:

Спасіння вчинив єси серед землі, Христе Боже,* на Хресті пречисті руки Свої простягнув єси,* збираючи всі народи, що взивають:* Господи слава Тобі!

Священик: Слава страстям Твоїм, Господи!

Люди: Слава страстям Твоїм, Господи!

Священик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові!

Люди: І нині, і повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Диякон: Будьмо уважні. Премудрість. Будьмо уважні.

Тричі

Прокимен на голос 4-ий:

Поділили ризи Мої поміж собою і за одєжу Мою кидали жереб.

Люди: Поділили ризи Мої поміж собою і за одєжу Мою кидали жереб.

Диякон: Боже, Боже мій, вислухай мене, чому залишив Мене єси.

Люди: Поділили ризи Мої поміж собою і за одєжу Мою кидали жереб.

Диякон: Поділили ризи Мої поміж собою.

Люди: І за одєжу Мою кидали жереб.

Диякон: Господеві помолімось.

Люди: Господи, помилуй.

Священик: Бо Ти Святий єси, Боже наш, і в Святині перебуваєш, і Тобі славу віддаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки вічні.

Люди: Амінь.

Диякон: Все, що дихає, нехай хвалить Господа.

Люди: Все, що дихає, нехай хвалить Господа.

Стих: Хвалить Бога у святині Його, хвалить Його у твердині сили Його.

Люди: Все, що дихає, нехай хвалить Господа.

Диякон: Все, що дихає.

Люди: Нехай хвалить Господа.

Диякон: І щоб сподобитися нам вислухати святого Євангелія, Господа Бога молимо.

Люди: Господи, помилуй (*тричі*).

Диякон: Премудрість. Станьмо побожно. Вислухаймо святого Євангелія.

Священик: Мир всім.

Люди: І духові твоєму.

Священик: Від ... (ім'я євангеліста) святого Євангелія читання.

Люди: Слава страстям Твоїм, Господи.

Диякон: Будьмо уважні.

І читається Євангелія; на 1-шій Пассії – від Матея, розділи 26 і 27, на 2-гій Пассії - від Марка, розділи 14 і 15, на 3-тій Пассії - від Луки, розділи 22 і 23, на 4-тій Пассії - від Іоана, розділи 13, 14, 15, 16, 17, а де буває і 5-та Пассія - від Іоана, розділи 18 і 19. Замість Євангелія можна читати Акафіст Божественним Страстям Христовим або Плач Пресвятої Богородиці Страсної П'ятниці. Проповідь у такому разі виголошується перед пасією.

Люди: Слава довготерпінню Твоєму, Господи.

Ірмос 9-ої пісні Канону Страсної Суботи:

Не ридай по Мені, Мати,* побачивши у гробі, що Його у лоні без сіменно зачала Єси Сина,* бо встану,* і прославлюся, і вознесу зі славою, як Бог, всіх хто повсякчасно з вірою і любов'ю Тебе величають.

Священик: Слава страстям Твоїм, Господи!

Люди: Слава страстям Твоїм, Господи!

Священик: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові!

Тричі

Люди: І нині, і повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Тропар на голас 2-ий:

Благообразний Йосиф, з древа знявши Пречистеє Тіло Твоє,* плащаницею чистою обвив і, * пахощами покривши*, у гробі новім положив.

Потрійна єктенія

Диякон: Помилуй нас, Боже, з великої милости Твоєї, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

Люди: Господи, помилуй (*тричі*).

Диякон: Ще молимося за Всесвятішого отця нашого Варфоломея, архієпископа Константинополя-Нового Риму і Вселенського Патріярха, і

Блаженнішого владика нашого Макарія, митрополита Української Автокефальної Православної Церкви, за братів наших священників, священномонахів і за все у Христі братство наше

Люди: Господи, помилуй (*тричі*).

Диякон: Ще молимося за Богом бережену Україну нашу, за владу і війско її, щоб ми тихе і мирне життя прожили у всякому благочесті і чистоті.

Люди: Господи, помилуй (*тричі*). *Тут бувають додаткові прохання.*

Диякон: Ще молимося за милість, життя, мир, здоров'я, спасіння, Боже завітання, прощення і відпущення гріхів рабів Божих (*імена*), і всіх парафіян святого храму цього.

Люди: Господи, помилуй (*тричі*).

Священик: Бо Ти Милостивий і Чоловіколюбний Бог єси, і Тобі славу віддаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки вічні.

Люди: Амінь.

Диякон: Ще і ще, схиливши коліна, Господеві помолімося.

Люди: Слава страстям Твоїм, Господи.

Всі стають на коліна і священник читає оцю Молитву до Господа нашого Ісуса Христа, на хресті розп'ятого:

На хресті ради нас прицвяхований, Ісусе Христе, Єдинородний Сину Бога-Отця, невичерпна Безодне милости, любови й щедрот. Я знаю, що Ти за гріхи мої, через милість Свою невимовну, зволив пролити на хресті Свою кров, яку я, окаянний й невдячний, своїми огидними вчинками досі ногами топтав та ставив ні на що.

Тому з глибини беззаконня та скверни своєї дивлюсь я очима духовними нині на Тебе, свого Відкупителя, розп'ятого на хресті, з покорою й вірою в Страсті Твої, повні Благодаті Твоїї, і припадаю ниць перед Тобою, і благаю відпущення провин та направи огидного мого життя.

На хресті прицвяхований, вислухай наше благання, споглянь на народ наш, споглянь на всі муки та рани його, і пошли йому долю щасливу, спокійне життя та мир у Церкві його! Нехай Твоя Кров Божественна, пролита за нас на хресті, омие всіх нас від великих страждань, які терпимо всі ми за наші провини Тобі. Бо вже сил у нас немає терпіти, бо вже нашими слізьми гіркими покрилась уся наша рідна земля!

Заступися, о Господи наш Милостивий, за Церкву святу Свою Православну, охорони її від ворогів видимих і невидимих, і пошли їй Свій мир святий, міцну єдність та розвиток славний!

Будь милостивий до мене, Владико й мій Суддя, не відкинь Ти мене від лиця Свого, і рукою Своєю всесильною пригорни мене до Себе й постав на дорогу правдивого покаяння, щоб я відтепер міг покласти початок свого спасіння.

Своїми Божественними стражданнями втихомир пристрасті тіла мого! Пролитою кров'ю Своєю очисти всі скверни моєї душі! Розп'яттям Своїм розіпни мене від світу з його спокусами та пожадливістями! Своїм хрестом закрий мене від ворогів невидимих, що ловлять вони мою душу! Своїми ногами проколотими відверни ноги мої від усякої лукавої дороги! Руками Своїми проколотими стримай руки мої від усякого вчинку, для Тебе невгодного!

Прицвяхований тілом, прибий цвяхами до страху моє тіло, щоб я відхилився від злого і чинив Тобі добре! Ти, що схилив на хресті Свою голову, похили до покори мою горду земну пиху! Терновим вінком Своїм охорони мої вуха, щоб нічого не чути мені, крім чеснотного! Ти, що устами Своїми спробував жовчі, поклади охорону нечистим устам моїм. Ти, що маєш проколоте списом серце, — створи серце чисте в мені! Солодко рань усього мене всіма Своїми ранами до любови Твоєї, щоб Тебе, свого Господа, я полюбив усією душею своєю, усім серцем своїм, усією силою й усією думкою!

Дай мені Себе, Чужинця, що не має Він де голови прихилити! Дай мені Себе, найдобрішого, що від смерти визволяє душу мою! Дай мені Себе, найсолодшого, що Своєю любов'ю в скорботах і напастях мене насолоджує, щоб Того, Кого перше я ненавидів, прогнівляв, від себе відганяв і до хреста цвяхами прибывав, щоб Його тепер я полюбив, прийняв з радістю й солодко поніс Його хрест до кінця мого життя!

Не дай відтепер, Відкупителю мій найдобріший, жодній вчинитися волі моїй, бо зла й непутяща вона, щоб мені знов не впасти в тяжку неволю гріха, який царював був у мені, а нехай у мені чиниться завжди Твоя добра воля, що спасти мене хоче, — і їй я себе доручаю.

Я ставлю Тебе, мого розп'ятого Господа, перед духовними очима свого серця, і благаю з глибини душі, щоб і тоді, коли я з тлінним тілом своїм розлучатися буду, я Самого Тебе на хресті Твоїм бачив, і щоб Ти прийняв мене в руки Свої, заступив і оборонив від повітряних духів злоби, й оселив з тими грішниками, що добре тобі догодили своїм поканням.

На хресті прибитий, вислухай наше гаряче благання, — споглянь милостиво на нас, що зібралися в храмі святому Твоїм, і благаємо слізною розп'яття Твоє: борони нас усіх Божественною кров'ю Своєю, і рятуй нас від ран та недолі тяжкими страстями Твоїми, а ми будемо в повній покорі служити Тобі повік вічно!

Люди: Амінь.

Диякон: Премудрість!

Священик: Пресвятая Богородице, спаси нас.

Люди: Чеснішу від Херувимів і незрівняно славнішу від Серафимів, що без істління Бога Слово породила, дійсну Богородицю, Тебе величаємо.

Священик: Слава Тобі, Христе Боже, надіє наша, слава Тобі.

Люди: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки вічні. Амінь. Господи, помилуй (*тричі*). Благослови.

Священик: Христос, що ради нас, людей, і ради нашого спасіння страшні муки, і животворчий хрест, і вільне погребіння тілом терпіти зволив, молитвами Пречистої Своєї Матері, святих, славних і всехвальних Апостолів, святого славного і всехвального апостола Андрія Первозваного, основоположника Української Церкви, святих і праведних Богоотців Йоакима і Анни, преподобних і богоносних отців наших і всіх святих помилує і спасе нас, бо Він Милосердний і Чоловіколюбець.

Люди: Амінь. Претерпівий за нас страсті, Ісусе Христе, Сину Божий, помилуй нас! (*тричі*).

По цьому священик, а за ним і всі люди, смиренно підходять до Голгофи чи до Хреста, побожно двічі вклоняються розп'ятому Христові, і цілують хрест. По цьому вклоняються ще раз і відходять. А люди співають Стихиру Страсної Суботи, на голос 5-ий:

Прийдіть, ублажім Йосифа,* завжди пам'ятного, що вночі до Пилата прийшов і Життя для всіх випросив:* “Дай мені Цього Чужинця, що не має де голови прихилити!* Дай мені Цього Чужинця, що учень лукавий на смерть Його видав!* Дай мені Цього Чужинця,* що Мати Його, як узріла розп'ятого на Хресті,* то ридала й взивала, і по-матерньому голосила:* “Горе Мені, о Мій Сину!* Горе Мені, Моє Світло й Утробо Моя Ти улюблена!* Передречене бо Симеоном у Церкві сьогодні збулося:* Моє серце прошилось мечем...* Але на радість Свого воскресення плач Мій зміни...”* Поклоняємось Страстям Твоїм, Христе!* Поклоняємось Страстям Твоїм Христе!* Поклоняємось Страстям Твоїм, Христе,* і святому Воскресенню!

І люди тихо й побожно виходять із Церкви, роздумуючи про великі й страшні Страсті Христа, які Він терпів у повній покорі до Свого Отця, тоді як ми часто не зносимо без нарікань і найменших своїх недогод.